

האפשרויות הפתוחות בפני מפא"י בהתפרק הקואליציה הנוכחית על רקע עיסקת-ההמשק עם גרמניה:

ממשלת מיעוט של מפא"י (כולל הערכים שלה) והפרוגי רסיבים (50 קולות) נגד חרות והשמאל (40 קולות). מתוך תקווה להימנעות קבועה של הצי"כ והדתיים (20 קולות). פתרון זה לא יהיה רצוי למפא"י, כי אינו מבטיח יציבות מינימלית.

קואליציה חדשה עם הצי"כ והדתיים. אין שום סיבה סבירה מדוע יסכימו אלה לקואליציה זמנית זו, שתבטל את יתרונם האופוזיציוני. לדתיים-הלאומיים יכול להיות שיקול כי שליטה במנגנונים ממלכתיים מסוימים תעזור להם בבחירות, אך אין ספק כי רוב הבוחרים הדתיים מתנגדים לקשרים עם גרמניה.

המשך כהונת הממשלה הנוכחית כממשלת-מעבר ללא אחריות קולקטיבית, דבר שיתן לאחדות-העבודה ולמפ"ס האפשרות ליהנות משני העולמות — להופיע כשלטון וכאופוזיציה בעת ובעונה אחת.

צפויים זעזועים חמורים בחינוך התיכון, עם התחדש הלימודים בעוד שלושה חודשים. נסיונותיו של משרד החינוך, בין

עתונות

גרעון בבוקר, בבוקר

לכאורה אין דבר קל יותר במדינת ישראל מאשר להוציא עתון יומי. תריסר העתונים היומיים המופיעים בישראל בעברית וחצ"י התריסר המופיעים בשפות לועזיות, מעידים על כך בברור. כולם דומים זה לזה, מפרס"מים את אותן הידיעות כמעט מילה במילה. כי כל העתונים היומיים מקבלים את ידיעותיהם מאותן הסוכנויות בארץ ומחוצה לה. המבדל היחיד בין עתון לעתון הוא במאמר המערכת, המשקף את דעת העתון על המציאות. ציאה אותו, ובדברי הפרשנות המלוים את הידיעות.

אולם לביקשה אין הדברים כה פשוטים. הוצאת עתון יומי כרוכה בהוצאות רבות. תפוצתם של מרבית העתונים המסלגתיים אינה מסכה הוצאות אלה. קשה במיוחד הוא המצב בין עתוני מפלגות הימין, שבניגוד למפלגות השמאל אינן נוהגות להכריח את

המערכת תפס כתבו הפרלמנטרי של העתון, גבריאל צפרוני.

העשייה

הפלישה הזרה

לרוחבה ולאורכה של המדינה, לחוצים מפעלי הטקסטיל בצבת ממארת. ארבעה מפי עלים גדולים כבר פשטו את הרגל; שניים נסגרו זמנית, כשעתידם לוטה בפרגוד עבה של חוסר-חדאות; עשרות מפעלים אחרים ממשיכים בפעולתם, רק הודות לזריקות מאסיביות של הלוואות ממשלתיות ופרטיות. במחסנים נצבר והולך מלאי של סחורה גמורה, אשר אין לה מוצא. "אם אף גלגל אחד לא יסתובב במשך שמונה חודשים", הצהיר השבוע אחד מאלי התעשייה, "לא יורגש כל מחסור של בדים בארץ".

התלונן בעל מפעל בקירבת תלאביב: "רק דבר אחד מכריח אותי לעבוד: אם אפסיק, אצטרך לשלם חצי מיליון לירות פיצויים לפועלים. ואין לי חצי מיליון".

תעשיין אחר, סם זקס, בעל משי זקס, סיכם: "אנחנו נמצאים עתה בעיצומה של העונה — ובכל זאת, מדי חודש, מראה ספר המלאי שלי שכמות הסחורה המונחת במחסני גדלה והולכת". שלא כרבים מחבריו הפחות מאושרים, לא הסתכן זקס בקורי העכביש של הלוואות ממשלתיות וריבית קצוזה. בקופתו היה מצוי גם הכסף הדרוש להקטנת כוח-העבודה שלו למימדים מתאימים יותר למחסניו הגדושים.

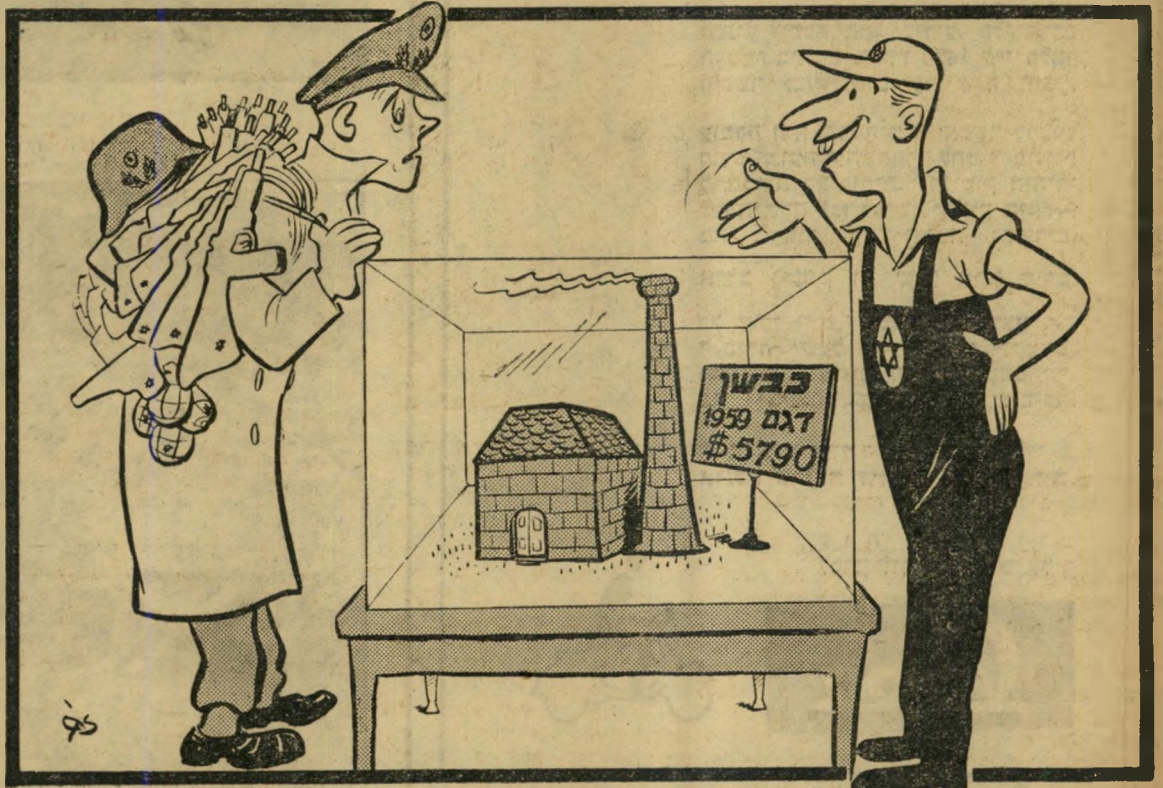
בסידרה של פנישות עם עובדים, הציג להם פיצויים מלאים (ובמקרים אפילו יותר ממלאים!) עד שמספר עובדיו ירד מ-144 ל-46. סך הכל של הפיצויים: קרוב לרבע מיליון ל"י. בכל זאת היה כוח העבודה עדיין גדול מדי. זקס, שלמד את מקצועו בניו-יורק, כינס לפני חודש את עובדיו, הודיע כי ימשיכו לעבוד עד ה-1 באוגוסט הקרוב. במועד זה יצאו כולם לחופשותיהם, ישונו לעבודה בעוד שלושה חודשים. מי שמסכים, בבקשה. מי שאינו מסכים — יכול לקבל פיצויים.

משרד המסחר והתעשייה, אשר עינו נעוצה במועד הבחירות, ובצורך לדחות זעזועים כלכליים עד לאחר מועד זה, הציג לזקס הלוואה של 100 אלף ל"י, למימון תעסוקה סדירה. זקס (68) דחה את הצעה: "המחס" נים שלי מלאים. אין כל טעם להיכנס לחר"בות רק כדי להוסיף למלאי שלי".

חשבונו מזויף מצריחך. כיצד הגיעה תעשייה זו לשפל המסוכן? לא היה כמעט תעשיין אחד שלא השיב: התכריך נארג על ידי משרד המסחר והתעשייה. החוס הגס שבו נפתר: רשיונות-ייבוא לסחורה זרה. "גונתים כל כך הרבה רשיונות ייבוא, שאפילו בימי האנגלים לא היה כדבר הזה!" התרעם זקס.

קיימת, לכאורה, מדיניות של הגנה כלשהי על התוצרת המקומית. רשיונות-הייבוא נית, גם, ברובם המכריע, תחת הכותרת "ייבוא לשם ייצוא". אך הייבוא מוצא ברובו את דרכו אל השוק המקומי, חתומים מבטלים או מקטינים את הזמנותיהם מן המפעלים המקומיים, ומחסניהם של אלה מתמלאים.

כיצד מתבצעת העברת הייבוא לצריכה מקומית? הישירות ידועות היטב, ואף הובאו לתשומת-לב הממשלה, ללא תועלת. למשל: תופרת מקומית קיבלה רשיון ייבוא, אשר עליו צויין רק "בדים — 20 אלף דולאר". לא צויין מספר המטרים או מחיר הקנייה למטר. מצויידת ברשיון זה נסעה התופרת לשחיין, בלויית סוחר תלאביב. כאשר הגיעה הסחורה לגמל, היתה בכמות ובאיכות שעלו בהרבה על מה שאפשר לקנות ב-20 אלף דולאר. אולם תעודת-מכר — של פיר מפולין — העידה כי אמנם אלה המחירים. למעשה עלה מחיר הסחורה פי שניים; העודף שולם בדולארים מוברחים, שקנו בבורסה השחורה בתלאביב. הסחורה נמכרה במחיר מפולני בשוק המקומי, וכדי לספק את דרישת החוק לייצא שמלות מוכנות, במקביל לבדים שיובאו, קנתה אותה תופרת בדים גרועים ושאריות שאין להן הסוכין, במפעלים המקומיים, שלחה את הסחורה לקונה מדומה בחוץ-לארץ. הקונה אף אישר את ההזמנה, פתח את האקדריטיב הדרוש. את סכום האקדריטיב הפקיד בדולארים בחו"ל, מתוך מטבע זר, שהוברח אליו על-ידי התופרת ושותפיה. השמלות, שלא היו שחת עשירית המחיר המוצהר, רק שימשו מסחה לייבוא הבדים. בדים אלה כבשו את חלונות-הראחה של מיטב חנויות הארץ, (המשך בעמוד 12)

"ואולי אתם מעוניינים גם בכמה כיבשנים?"

היתר, להעסיק מורים לאקדמיים בחינוך התיכון, העלו את חמתם של התיכונים, ואלה יעמדו בתוקף על זרישותיהם הארגוניות והמקצועיות. בין היתר, מסתמנת האפשרות שארגון המורים התיכונים ינהל את מאבקו לא רק נגד משרד החינוך במרוכז, כי אם נגד כל בית-ספר ובית-ספר בנפרד. כאמצעי כוונת לקראת האפשרות שלא יצליח להשיג את תביעותיו, המליץ ארגון התיכונים בפני חבריו לכלכל את ענייניהם בחודשי החופש הגדול מתוך ידיעה שיצטרפו לשבות שבת ומשוכת בהתחדש שנת הלימודים.

מועמד רציני לכהונת רב ראשי לישראל: אלוף-משנה שלמה גורן, רב צבאי ראשי של צה"ל. גורן היה מנדיף לראות את עצמו בראש ברונות מאוחדת, של ספרדים ואשכנזים, אולם גם במקרה של בחירת רב ראשי לעדה האשכנזית בלבד, יהיה חרב הצחן אחד המועמדים העיקריים. מכל מקום, מובטחות לו אהדת ותמיכתו של דוד בן-גוריון.

ייצוא הכיבשים מישראל לא יימשך זמן רב. בחוגי הולונדים מתגבשת יותר ויותר הדעה כי עתידו של ענף זה אינו ודאי, על אף תוכניות הממשלה לייצא כמויות גדולות בעונה הקרובה — ייצוא הכרוך בתמיכה ממשלתית ניכרת. מומחים לשיווק תמידיים אף הם עם דעה זו.

האוניברסיטה העברית עשויה להקים תחנה לחקר ביאוי לוגי באילת. על סמך מחקר ראשוני, שנערך לפני כמה שנים, הסתבר הצורך החיוני בעבודות-מחקר שיטתיות של החיים בים סוף וחופיו. הקמתה של תחנה זו כרוכה בעיקר בקשיים תקציביים, אולם יתכן כי הקצבות-יעידוד מצד משרד החקלאות ומשרד הפיתוח יעזרו לאוניברסיטה להתגבר על הקשיים. תחנה כזו עשויה אף לספק צרכיידע של מדענים בארצות זרות.

מרכיב נבחרת הכדורגל הישראלית שלמה פוקס, יתפטר מתפקידו. פוקס, שהצליח בתקופת כהונתו הקצרה כמרכיב, להסתכסך עם מספר שחקני נבחרת, עומד תחת ביקורת חריפה ויואשם על חלקו במפלת וורוצלב. קרוב לוודאי שאלוף-משנה שמואל סוחר, מרכיב הנבחרת לשעבר, יהיה אחד המועמדים לתפקיד המרכיב.

חבריהן לחתום על העתון. כך קרה שאחרי 25 שנות הופעה, הגיע יומן הסתדרות הצי"כ גים הכלליים הבוקר למצב כלכלי קשה, שהביא לדיונים על סגירתו.

תמורת הפגירה, תשלום. הבוקר לא היה מעולם עתון מסלגתי טהור. הוא היה שייך לקבוצת בעליהו, שבאו מקרב הגוש האזרחי והתאחדות האיכרים. אולם מאז הקמת המדינה הפך לבטאון המסלגה, קיבל ממנה תקציב קבוע.

לאחרונה החלה ההענקה הקבועה להעיק על תקציב המפלגה. ערכו של העתון, כמכ"שיר העמולה בתפוצה יומית של כ-5000 גליון, נראה קלוש למדי. באחת מישיבות הנהלת הסתדרות הצי"כ הכלליים, הועלתה הצעה להפסיק את תמיכת המפלגה בעתון, מה שהיה מביא לסגירתו. לא כל השיקולים להעלאת הצעה זו היו כלכליים טהורים. ההצעה הועלתה מצד חוגי ספיר-סרלין, שיש להם דריסת רגל קטנה בעתון, שצ"י כו הוא פרץ ברנטשין לכאורה ואשר יש"ר ראל רוקח נמנה על אחד מבעלי מניותיו.

ההצעה נראתה אקטואלית, נוכח השמועות על נכונותו של גרשום שוקן בעלו של הארץ, לרכוש את הבוקר כדי לחסל מתחרה בקהל הקוראים האזרחי. שוקן עצמו הכחיש שמועות אלה כ"חסרות כל יסוד".

אולם השיקול שהכריע נגד סגירת העתון ומכירתו היה שיקול הבחירות. הצי"כ הכלליים ראו את סגירת העתון כמכה לפרס"טיגיה של מפלגתם ערב הבחירות, החליטו להמשיך את תמיכתם בעתון. אולם הסערה לא חלפה בלי סימנים. בתחילת החודש פוטר מתפקידו ראש המערכת של העתון ועורכו בסועל יעקב גרומן, קיבל פיצויים של 18 אלף לירות, את מקומו כראש